

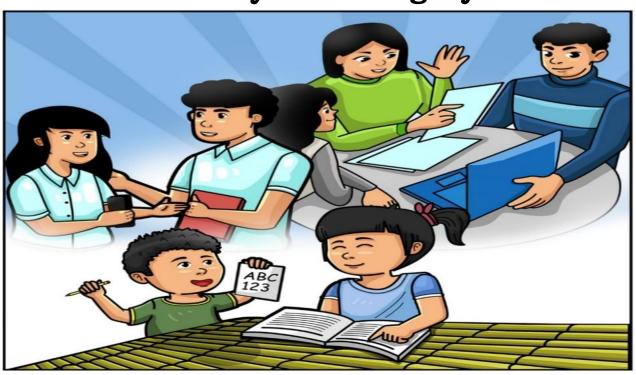
DEPARTMENT OF EDUCATION SCHOOLS DIVISION OF NEGROS ORIENTAL **REGION VII**

Kagawasan Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Edukasyon sa Pagpapakatao

Ikatlong Markahan- Modyul 7: Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Kursong Akademiko o Teknikal-**Bokasyonal o Negosyo**

PAGMAMAY ARI NG PAMAHALAAN SWAMPATAR BY PARTE BELLI Edukasyon sa Pagpapakatao –Ikapitong Baitang Alternative Delivery Mode Ikatlong Markahan – Modyul 7: Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Kursong Akademiko o Teknikal-Bokasyonal o Negosyo Ikalawang Edisyon, 2021

Isinasaad sa Batas Republika 8293, Seksiyon 176 na: Hindi maaaring magkaroon ng karapatang-sipi sa anomang akda ang Pamahalaan ng Pilipinas. Gayonpaman, kailangan muna ang pahintulot ng ahensiya o tanggapan ng pamahalaan na naghanda ng akda kung ito ay pagkakakitaan. Kabilang sa mga maaaring gawin ng nasabing ahensiya o tanggapan ay ang pagtakda ng kaukulang bayad.

Ang mga akda (kuwento, seleksiyon, tula, awit, larawan, ngalan ng produkto o brand name, tatak o trademark, palabas sa telebisiyon, pelikula, atbp.) na ginamit sa modyul na ito ay nagtataglay ng karapatang-ari ng mga iyon. Pinagsumikapang matunton ang mga ito upang makuha ang pahintulot sa paggamit ng materyales. Hindi inaangkin ng mga tagapaglathala at mga may-akda ang karapatang-aring iyon. Ang anomang gamit maliban sa modyul na ito ay kinakailangan ng pahintulot mula sa mga orihinal na may-akda ng mga ito.

Walang anomang parte ng materyales na ito ang maaaring kopyahin o ilimbag sa anomang paraan nang walang pahintulot sa Kagawaran.

Inilathala ng Kagawaran ng Edukasyon Kalihim: Leonor Magtolis Briones

Pangalawang Kalihim: Diosdado M. San Antonio

Bumuo sa Pagsusulat ng Modyul

Manunulat: Janice M. Sandigan

Editor: Venus V. Mañoza

Tagasuri: Lorna R. Renacia, Hana Lou G. Uy, Ana Melissa T. Venido,

Florence A. Casqueio

Tagaguhit: Elmar L. Cabrera, Venus V. Mañoza

Tagalapat: Venus V. Mañoza

Tagapamahala: Senen Priscillo P. Paulin, CESO V Rosela R. Abiera

Fay C. Luarez, TM, Ed.D., Ph.D. Maricel S. Rasid

Nilita L. Ragay, Ed.D. Elmar L. Cabrera

Donre B. Mira, Ed.D.

Inilimbag sa	Pilipinas	ng	
•	•	_	

Department of Education - Region VII Schools Division of Negros Oriental

Office Address: Kagawasan, Ave., Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117 E-mail Address: negros.oriental@deped.gov.ph

Paunang Salita

Para sa tagapagdaloy:

Malugod na pagtanggap sa asignaturan<u>g Edukasyon sa Pagpapakatao 7</u> ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul para sa araling Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Kursong Akademiko o Teknikal- Bokasyonal o Negosyo!

Ang modyul na ito ay pinagtulungang dinisenyo, nilinang at sinuri ng mga edukador mula sa pambuliko at pampribadong institusyon upang gabayan ka, ang gurong tagapagdaloy upang matulungang makamit ng mag-aaral ang pamantayang itinakda ng Kurikulum ng K to12 habang kanilang pinanagumpayan ang pansarili, panlipunan at pang-ekonomikong hamon sa pag-aaral.

Ang tulong-aral na ito ay umaasang makauugnay ang mag-aaral sa mapatnubay at malayang pagkatuto na mga gawain ayon sa kanilang kakayahan, bilis at oras. Naglalayon din itong matulungan ang mag-aaral upang makamit ang mga kasanayang pan-21 siglo habang isinasaalang-alang ang kanilang mga pangangailangan at kalagayan.

Bilang karagdagan sa materyal ng pangunahing teksto, makikita ninyo ang kahong ito sa pinakakatawan ng modyul:

Mga Tala para sa Guro

Ito'y naglalaman ng mga paalala, panulong o estratehiyang magagamit sa paggabay sa mag-aaral.

Bilang tagapagdaloy, inaasahang bibigyan mo ng paunang kaalaman ang mag-aaral kung paano gamitin ang modyul na ito. Kinakailangan ding subaybayan at itala ang pag-unlad nila habang hinahayaan silang pamahalaan ang kanilang sariling pagkatuto. Bukod dito, inaasahan mula sa iyo na higit pang hikayatin at gabayan ang mag-aaral habang isinasagawa ang mga gawaing nakapaloob sa modyul.

Para sa mag-aaral:

Malugod na pagtanggap sa <u>Edukasyon sa Pagpapakatao 7</u> ng Alternative Delivery Mode (ADM) Modyul ukol sa Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Kursong Akademiko o Teknikal- Bokasyonal o Negosyo!

Ang kamay ay madalas gamiting simbolo ng kakayahan, aksyon at layunin. Sa pamamagitan ng ating mga kamay tayo ay maaaring matuto, lumikha, at magsakatuparan ng gawain. Ang kamay sa tulong-aral na ito ay sumisimbolo na ikaw, bilang isang mag-aaral, ay may angking kakayahang matutuhan ang mga kaugnay na kompetensi at kasanayan. Ang iyong pang-akademikong tagumpay ay nakasalalay sa iyong sarili o sa iyong mga kamay.

Ang modyul na ito ay ginawa bilang tugon sa iyong pangangailangan. Layunin nitong matulungan ka sa iyong pag-aaral habang wala ka sa loob ng silid-aralan. Hangad din nitong madulutan ka ng mga makabuluhang oportunidad sa pagkatuto.

Ang modyul na ito ay may mga bahagi at icon na dapat mong maunawaan.

Alamin

Subukin

Balikan

Tuklasin

Suriin

Pagyamanin

Sa bahaging ito, malalaman mo ang mga dapat mong matutuhan sa modyul.

Sa pagsusulit na ito, makikita natin kung ano na ang kaalaman mo sa aralin ng modyul. Kung nakuha mo ang lahat ng tamang sagot (100%), maaari mong laktawan ang bahaging ito ng modyul.

Ito ay maikling pagsasanay o balik-aral upang matulungan kang maiugnay ang kasalukuyang aralin sa naunang leksyon.

Sa bahaging ito, ang bagong aralin ay ipakikilala sa iyo sa maraming paraan tulad ng isang kuwento, awitin, tula, pambukas na suliranin, gawain o isang sitwasyon.

Sa seksyong ito, bibigyan ka ng maikling pagtalakay sa aralin. Layunin nitong matulungan kang maunawaan ang bagong konsepto at mga kasanayan.

Binubuo ito ng mga gawaing para sa malayang pagsasanay upang mapagtibay ang iyong pang-unawa at mga kasanayan sa paksa. Maaari mong iwasto ang mga sagot mo sa pagsasanay gamit ang susi sa pagwawasto sa huling bahagi ng modyul.

Isaisip

Naglalaman ito ng mga katanungan o pupunan ang patlang ng pangungusap o talata upang maproseso kung anong natutuhan mo mula sa aralin.

Isagawa

Ito ay naglalaman ng gawaing makatutulong sa iyo upang maisalin ang bagong kaalaman o kasanayan sa tunay na sitwasyon o realidad ng buhay.

Tayahin

Ito ay gawain na naglalayong matasa o masukat ang antas ng pagkatuto sa pagkamit ng natutuhang kompetensi.

Karagdagang Gawain

Sa bahaging ito, may ibibigay sa iyong panibagong gawain upang pagyamanin ang iyong kaalaman o kasanayan sa natutuhang aralin.

Susi sa Pagwawasto

Naglalaman ito ng mga tamang sagot sa lahat ng mga gawain sa modyul.

Sa katapusan ng modyul na ito, makikita mo rin ang:

Sanggunian

Ito ang talaan ng lahat ng pinagkuhanan sa paglikha o paglinang ng modyul na ito.

Ang sumusunod ay mahahalagang paalala sa paggamit ng modyul na ito:

- 1. Gamitin ang modyul nang may pag-iingat. Huwag lalagyan ng anumang marka o sulat ang anumang bahagi ng modyul. Gumamit ng hiwalay na papel sa pagsagot sa mga pagsasanay.
- 2. Huwag kalimutang sagutin ang *Subukin* bago lumipat sa iba pang gawaing napapaloob sa modyul.
- 3. Basahing mabuti ang mga panuto bago gawin ang bawat pagsasanay.
- 4. Obserbahan ang katapatan at integridad sa pagsasagawa ng mga gawain at sa pagwawasto ng mga kasagutan.
- 5. Tapusin ang kasalukuyang gawain bago pumunta sa iba pang pagsasanay.
- 6. Pakibalik ang modyul na ito sa iyong guro o tagapagdaloy kung tapos nang sagutin lahat ng pagsasanay.

Kung sakaling ikaw ay mahirapang sagutin ang mga gawain sa modyul na ito, huwag mag-aalinlangang konsultahin ang inyong guro o tagapagdaloy. Maaari ka rin humingi ng tulong sa iyong mga magulang, sa nakatatanda mong kapatid o sino man sa iyong mga kasama sa bahay na mas nakatatanda sa iyo. Laging itanim sa iyong isipang hindi ka nag-iisa. Umaasa kami, sa pamamagitan ng modyul na ito, makararanas ka ng makahulugang pagkatuto at makakakuha ka ng malalim na pang-unawa sa kaugnay na mga kompetensi. Kaya mo ito!

MGA KASANAYANG PAMPAGKATUTO:

Nakikilala na ang mga pangarap ang batayan ng mga pagpupunyagi tungo sa makabuluhan at maligayang buhay, sa mga aspetong:

- a. personal na salik na kailangang paunlarin kaugnay ng pagpaplano ng kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay
- b. pagkilala sa mga (a) mga kahalagahan ng pag-aaral bilang paghahanda sa pagnenegosyo at paghahanapbuhay at ang (b) mga hakbang sa paggawa ng Career Plan. **EsP7PB-IVa-13.1**

Nakapagtatakda ng malinaw at makatotohanang mithiin upang magkaroon ng tamang direksyon sa buhay at matupad ang mga pangarap, maging ang pagsaalang-alang sa mga:

- a. sariling kalakasan at kahinaan at pagbalangkas ng mga hakbang upang magamit ang mga kalakasan sa ikabubuti at malagpasan ang mga kahinaan.
- b. pagtanggap ng kawalan o kakulangan sa mga personal na salik na kailangan sa pinaplanong kursong akademiko o teknikalbokasyonal, negosyo o hanapbuhay. EsP7PB-IVa-13.2

Mga Layunin

Sa modyul na ito, inaasahang maipamamalas mo ang sumusunod na kaalaman, kakayahan, at pag-unawa:

Kaalaman: Natutukoy ang mga personal na salik na kinakailangang paunlarin kaugnay ng pagpaplaplano ng kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay;

Saykomotor: Nailalahad ang malinaw at makatotohanang mithiin para maisakatuparan ang pangarap sa pamamagitan ng pagsunod ng hakbang sa palinang nito.

Apektiv: Naisapuso ang pagtanggap ang mga pagkukulang sa mga kakayahan kaugnay ng mga pangangailangan sa kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay na napili

Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang mga aytem sa bawat bilang. Piliin ang pinakaangkop na sagot at isulat ang titik ng tamang sagot sa iyong kwaderno.

1.	na ku	preperensy milos at gui Hilig	mawa.	partikular na uri r papahalaga	g gawain. Ito ar C. Kakayahan		janyak sa iyo). Mithiin
2.	upanç likas d	g makagaw o tinataglay	∕a ng isang ∕ ng tao da	kalakasan ("pow pambihirang bag hil na rin sa kanya apahalaga	ay tulad sa mus ang intellect o ka	sika o sa s akayahan	ining. Ito ay
3.	kaiga isang	igaya, kah	nanga-han o pasya. (pang ang isang k ga o kapaki-pakir (Hall, 1973) papahalaga		otibo upar	
4.	hinah hinah	arap. Sa siı arap.	mpleng sa	o pinakapakay ng lita, ito ang nais n papahalaga		sa iyong b	•
5.	nating A B	_	nay kasigu pecific at o Measu	rable E. Ma		t	
II.	Pauto	_	_	nga salitang tinutu o mga salitang n			na sitwasyon.
		a. job n	market	b. labor market	information	c. job m	ismatch
			,				

6.Si Lara Faye ay isang medical sales representative sa isang malaking kumpanya ng gamot. Siya ay nagtapos ng medisina sa isang kilalang pamantasan sa Maynila.

- 7. Matagal nang nagtratrabaho si Auring sa pagawaan ng payong. Sa katunayan siya ngayon ay isa nang tagapangasiwa roon. Nagsimula siya bilang isang manggagawa sa assembly line bagama't siya noo'y isa nang lisensiyadong guro.
- 8. Nakatira si Mang Juan sa isang kariton sa kanto ng Aurora Boulevard at St. Michael Street. Naisanla nito ang lupang sinasaka nang magkasakit ang asawa at kinailangang lumuwas ng Maynila upang magtrabaho. Mag-iisang taon nang namumulot ng basura si Mang Juan para kumita at makaipon upang muling makabalik ng probinsya.
- 9. Maraming mga trabahong nakalathala ngayon sa peryodiko ang wala pa sa listahan ng mga trabaho noong dekada 90.
- 10. Isa sa mga in-demand na trabaho ngayon ang mga may kaugnayan sa cyberservices.

Balikan

Sa unang markahan ay sinukat mo ang iyong mga kakayahan, kahinaan, at mga hilig o interes sa pamamagitan ng iba't ibang instrumento tulad ng Multiple Intelligences Survey at Interest Focus Inventory. Nagbalangkas ka rin ng mga hakbang upang mapaunlad ang mga hilig at mapalakas ang iyong mga kahinaan. Sa ikatlong markahan ay inaasahang mayroon ka nang mga naging paglago sa mga salik na ito.

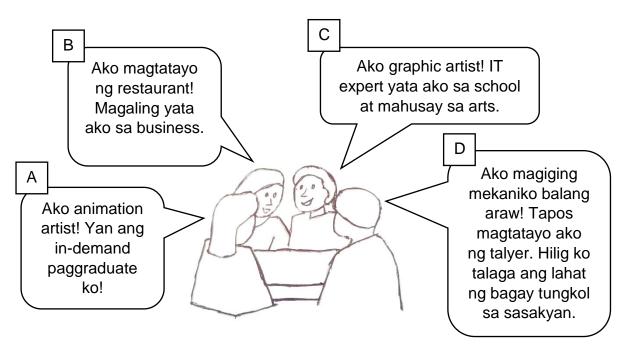
Sa modyul na ito ay inaasahang gagamitin mo ang lahat ng mga pag-unawang ito upang mapaunlad ang mga pansariling salik upang ito ay maitugma sa mga pangangailangan (requirements) sa napiling kursong akademiko o teknikalbokasyonal, negosyo o hanapbuhay.

Sa huli, inaasahang masasagot mo ang mahalagang tanong: Bakit mahalagang tugma ang mga personal na salik sa mga pangangailangan (requirements) sa napiling kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay?

Tuklasin

Panuto: Sa bahaging ito ay tuklasin natin ang iyong dating kaalaman. Basahin ang pag-uusap ng mga kabataan sa larawan.

Panuto: Suriin natin ang mga salik na maaaring nakatulong sa iyo upang piliin ang gusto sa hinaharap. Itala mo ang mga salik na nabanggit dito at sagutin ang mga pamprosesong tanong sa iyong kuwaderno.

1. Halimbawa - D. Hilig o interes 2	- - -
5	-
Makatutulong ba ang kaalaman sa pagpapahalaga at hilig o interes sa pagl	a iyong mga kakayahan, kahinaan, kakamit ng mithiin sa buhay? Ipaliwanag.
2. Bukod sa mga pansariling salik mayroo isaalang-alang sa pagpili ng kursong pa negosyo? Anu-ano ang mga ito?	

Mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Kursong Akademiko o Teknikal- Bokasyonal o Negosyo

Suriin

Ang mga Pansariling Salik sa Pagpili ng Karera o Negosyo

Ayon pa sa pag-aaral ng DOLE, ang pagliban at pagkahuli sa trabaho at ang pagbaba ng pagiging produktibo ay labis na nakaapekto sa produksyon ng malalaking kumpanya. Dagdag pa rito ang napakaraming mga nakapagtapos sa kolehiyo na hindi makahanap ng trabaho o unemployed o kaya'y makapagtrabaho man ay underemployed naman.

Ayon sa DOLE ang job mismatch na ito ay bunga ng kawalan ng sapat na pagpaplano sa kursong akademiko o teknikal bokasyonal, negosyong itatatag ng mga kabataan matapos ang Basic Education o elementarya at haiskul. Bago pa man tingnan ang mga trabahong magiging in-demand apat hanggang sampung taon mula sa pagtatapos sa haiskul, nararapat na napag-aralan at nasuri munang mabuti ang sariling mga *kakayahan, interés o hilig, pagpapahalaga* at ang mga *mithiin*. Ang pagkakaroon ng malinaw na pagkilala at ang pagsasaalang-alang ng mga ito ay nakatutulong upang magkaroon ng sapat na paghahanda o pagpaplano, tuon at pagsusumikap upang maabot ang minimithing karera o negosyo balang-araw. Likas ang talento at kakayahan ngunit kailangan itong sanayin.

Si Profesor Ericsson at kanyang grupo ay nagsagawa ng mahabang pag-aaral ng mga sikat at matagumpay na personalidad sa iba't ibang larangan; sa sining, siyensya, matematika, palakasan o sports, negosyo at iba pa. Dalawang mahalagang bagay ang natuklasan nila.

Una, kadalasan di sapat ang likas na kakayahan upang maging bihasa at matagumpay sa anumang larangan. Ang kanilang pagtatagumpay at kahusayan ay bunga ng masusi at matamang pagsasanay. Wika nga sa Ingles "Practice makes perfect".

Ikalawa, bukod sa kakayahan o talento, mahalaga rin na tayo ay may interes o hilig sa ating larangang pinasok. Dapat ang hindi pagiging tugma ng mga pansariling salik sa minimithing karera o negosyo ay hindi dapat maging dahilan upang talikuran na ang mithiin

Ang pagsasaalang-alang sa mga interes o hilig sa pagtatakda ng mithiin ay nakatutulong upang ang mga mithiing ito ay maging makabuluhan sa tao. Ayon kay Esteban (1989), maaaring pangkatin sa dalawa ang mga ito:

- 1. Nagmula sa labas ng sarili o batay sa "**absolute moral values**" kung saan ay nasasakop at napapailalim ang lahat ng tao sa lahat ng pagkakataon saan man siya naroon.
- 2. Nagmumula sa loob ng sarili o "**behavioral values**" na maaaring batay o ayon sa pananaw at mga karanasan ng tao o batay sa kolektibong pananaw ng pangkat kultural. Maibibilang dito ang pakahulugan ng mga sosyolohista, sikolohista at mga "career counselor" at ilang pilosopo o nag-aaral nito.
 - a. Mga Pagpapahalagang Kaugnay ng Paggawa (work values) tulad ng kahusayan sa paggawa, pagtanggap sa mga pagbabago, pagharap sa publiko, pagtanggap sa pagkakaiba-iba, at iba pa
 - b. Mga Pagpapahalagang Kaugnay ng Pagpapaunlad ng Karera (career values) tulad ng pansariling pag-unlad, pag-angat, pagkilala, at iba pa. Ang isang matagumpay na tao ay karaniwang may mga tiyak na mga pagpapahalaga na pinagbabatayan ng kilos at pasya.

Pagyamanin

Panuto: Ikaw ano ang pinapangarap mong karera o negosyo balang araw? Isulat sa kuwaderno ang iyong mithiin o gustong kursong pang-akademiko o teknikal-bokasyonal o negosyo. Suriin ito kung anong pansariling salik ito at bakit mo ito nasabi. Magtala ng hakbang para maisakatuparan ang mithiin.

Mithiin o gustong kursong pang-akademiko o teknikal- bokasyonal o Negosyo	Pansariling Salik (kakayahan o talento, hilig o interes, pagpapahalaga, mithiin)	Hakbang na Gagawin
Halimbawa: Gusto kung kumuha ng kursong medisina.	Kakayahan – magaling ako sa agham at mabilis ang memorya.	Mag-aral ng mabuti.

Pamprosesong Tanong:

- 1. Naaayon ba ito sa iyong mga mithiinsa iyong kakayahan? Pangatwiranan.
- 2. Naaayon ba ito sa iyong layunin mo sa buhay?
- 3. Ano-ano ang mga naging batayan mo sa pagpili ng kursong akademiko o teknikal-bokasyonal, negosyo o hanapbuhay? Ipaliwanag.

Isaisip

Panuto: Gumawa ng isang pagninilay tungkol sa iyong natutunan sa ating paksa.

Paano ito nakakatulong sa iyong papili ng gustong kursong pang-akademiko o teknikal-bokasyonal o negosyo?

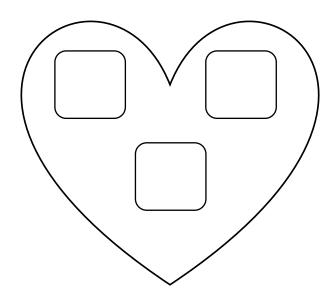
Ang natutunan ko ay	 	
Ang nahihinuha ko ay		
Ang isasabuhay ko ay		

Isagawa

Karera Mo! Isa-puso Mo!

Panuto: Mag-isip ng tatlong karera, trabaho o kursong nais mong kunin sa hinaharap. Maghanap ng mga larawan nito mula sa magazine, news paper o internet. Gumuhit ng hugis puso sa iyong kuwaderno at dikit ang mga larawan at sagutin ang tanong sa ibaba.

Tanong:

- 1. Ano ang iyong nararamdaman habang ginagawa ang gawain? Naging masaya ba ang paghahanap mo ng karera, trabaho o kursong nais mo sa hinaharap?
- 2. Naayon ba ang iyong piniling larawan sa iyong mga pansariling salik? Bakit?

Tayahin

Panuto: Basahin at unawaing mabuti ang pangungsap. Piliin mula sa Hanay B ang tinutukoy ng bawat bilang sa Hanay A. Isulat ang titik ng tamang sagot, gawin ito sa inyong kuwaderno.

<u>HANAY A</u>	HANAY B
1. Ito ay preperensya sa mga partikular na uri ng gawain. Ito ang naggaganyak sa iyo na kumilos at gumawa.	a. Tiyak o Specific
2. Ito ay ang pinakatunguhin o pinakapakay sa pagpapahalaga ng iyong nais na marating o puntahan sa hinaharap. Sa simpleng salita, ito ang nais mong mangyari sa iyong buhay sa hinaharap.	b. Pagpapahalaga
3. Siyang nagiging dahilan upang ang isang bagay o ideya ay maging kanais-nais, kaiga-igaya, kahanga-hanga o kapaki-pakinabang. Mga motibo upang piliin ang isang hakbangin o pasya. (Hall, 1973)	c. Mithiin
4. Isa sa mga hakbang sa pagtatakda ng mithiin ang pagkakaroon ng tuon sa nais nating maabot, may kasiguruhan at pinag-isipan.	d. Kakayahan
5. Sa kabilang banda, ito ay kalakasan ("power" o mas akma, "intellectual power") upang makagawa ng isang pambihirang bagay tulad sa musika o sa sining. Ito ay likas o tinataglay ng tao dahil na rin sa kanyang intellect o kakayahang mag-isip.	e. Hilig

Karagdagang Gawain

Panuto: Magsaliksik o maaaring magtanong sa mga taong may alam tungkol sa kasalukuyang demand o pangangailangang karera at trabaho. Magtala ng limang (5) at itala rin ang tintayang (estimated) sweldo o sahod nito.

Karera/Trabaho	Tinatayang Sahod/Sweldo
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Susi sa Pagwawasto

b.ð	d.01	A.3	
₽. 1	9.8	d.p	
3. b	d.8	a.£	
2. C	ο.Υ	2.C	
∂.f	6,3	A.1	
Subukin (Panimulang Pagtataya) Tayahin			

Sanggunian

Dy, Manuel Jr., Leaño, Gayola, Sheryll, Marivic, Brizuela, Mary Jean, Querijero, Ellanore. 2013. *Edukasyon sa Pagpapakatao-ika-Pitong Baitang Kagamitan ng Mag-aaral.* Pasig City: Kagawaran ng Edukasyon.

Para sa mga katanungan o puna, sumulat o tumawag sa:

Department of Education – Schools Division of Negros Oriental Kagawasan, Avenue, Daro, Dumaguete City, Negros Oriental

Tel #: (035) 225 2376 / 541 1117 Email Address: negros.oriental@deped.gov.ph Website: Irmds.depednodis.net

